

ET ANDET GRØNLAND

Af Frank Wenzel

Grønland har været i forgrunden i de senere år både i pressen og fjernsynet. Det har i første række været grønlænderen selv og hans ofte vanskelige hverdag, der har beskæftiget sindene og debatten. Men der findes også et helt andet Grønland end det, som præges af hastigt voksende bysamfunds sociale og kulturelle problemer.

Det er et Grønland, vi sjældent eller aldrig får at se: polarlandet med de endeløse vidder, hvor naturkræfterne har frit spillerum. Her færdes vildrener og moskusokser, polarræve og sjældne fugle, og her oplever man den grønlandske natur i al dens væld, særpræg og uforglemmelige skønhed.

Ved premieren på min færdigproducerede film om moskusoksen på Grønland og i denne forbindelse Berlingske Tidendes omtale af filmen søndag den 27. august 1967 blev det bl. a. omtalt, at der er nye perspektiver og muligheder fra en helt anden kant af det Grønland, vi almindeligvis hører omtalt.

Med nærværende artikel til tidsskriftet „*Grønland*“ er det tanken at påpege de muligheder, som Grønlands natur og dyreliv rummer.

Grønland har egentlig altid ligget mig fjernt, men så så jeg i fjernsynet den Grønlands-serie, der vakte så stor opmærksomhed. Jeg fik indtryk af, at disse TV-optagelser blandt andet viste en menneskelig tragedie, som man så kan gøre sig sine tanker om. Jeg skal vel vogte mig for nærmere at gøre rede for de tanker, simpelt hen fordi jeg ikke ved nok om den aktuelle situation i Grønland til at ville gøre mig klog på sagen. Jeg fik imidlertid en fornemmelse af, at Grønland måtte være i hvert tilfælde også noget andet end det, som de tit forstemmende billeder i fjernsynet viste os. Og jeg fik lyst til at se og vise dette andet Grønland, der måtte eksistere. Den store naturs Grønland. Dyrenes Grønland. Min grønlandsinteresse kom altså som noget i retning af en reaktion på TV-billederne.

Og efter min rejse deroppe kan jeg sige, at jeg blev bestyrket i min fornemmelse af dette andet Grønlands eksistens. Jeg har prøvet at give et glimt af det i moskusoksefilmen. Statens Filmcentral og Kortfilmrådet muliggjorde min filmekspedition til Grønland sidste år, og nu er moskusoksefilmen færdig. Jeg har afsluttet arbejdet

Moskusoksen græsser så at sige dag og nat. Om sommeren skifter den pels.

i samråd med skolefilmkonsulent Svend Holbæk. Nu kan den via Statens Filmcentral lejes af danske og grønlandske skoler, og den går ud i verden ad de kanaler, som mine produktioner normalt følger.

Under min rejse i Grønland og efter min hjemkomst er jeg kommet til at tænke på det ejendommelige i, at det danske landskab og dets dyreverden så at sige er blevet professionelt filmet på alle leder og kanter. Vi har i Danmark professionelle film fra eng og mose, fra mark og skov og å og ager, fra klit og plantage. Det lille Danmark er, og det er godt, blevet skildret fra øst til vest og fra nord til syd. Men undtagelsen er landsdelen Grønland.

*Moskusoksen er meget hårdjør.
Observationer i de senere år har vist, at der findes store flokke af moskusokser
over det meste af Nordøstgrønland.*

Denne vældige del af Danmark med dens mærkelige og ejendommelige, ja enestående natur, med de store forskelle fra nord til syd, med dens isdække, med dens dyreliv i de uberørte landskaber er i realiteten aldrig blevet gennemfilmet professionelt. Hele vort lille Danmark kan som bekendt ligge i et af de store grønlandske fjorddistrikter. Så stort er Grønland. Men Grønland uden for byer og bygder er ukendt for næsten alle hernede, og grønlænderne selv kender for størstepartens ved-

Den grønlandske vandrefalk er berømt for sit skarpe syn og sin enestående flyvekunst.

kommende også kun lige de områder, der ligger nærmest deres egen by eller bygd. Hvor vi hernede regner i snese eller højst hundreder af kilometer, regner man jo i Grønland med tusinder af kilometer. Et uhyre land og et uhyre varieret land, en del af Danmark, men en ukendt del.

Jeg kan ikke se rettere, end at man har svigtet ved ikke at tilvejebringe en filmrække, professionelt skabt, om Grønlands landskaber og dens dyreverden. Jo mere jeg har tænkt over sagen, jo klarere står det mig, at der her er tale om intet mindre end en national opgave. Vi kan ikke være bekendt at have Grønland liggende som et

*Grønlands natur er eventyrlig og mangfoldig, og store områder er helt ukendte.
Et delvis udtørret flodleje i nærheden af Egedesminde.*

filmisk set hvidt område. Vi kan ikke forsvare det over for befolkningen i Danmark og Grønland. Det er kostbart at filme professionelt i Grønland. Denne nationale opgave kan efter min mening hverken løses af Statens Filmcentral eller af Kortfilmrådet. Der er tale om noget så stort, at ideen kun kan virkeliggøres derved, at kulturministeriet skaffer en særlig bevilling til sagen.

Lad mig i denne forbindelse minde om, at man i Norge netop har afsluttet vist nok 10 års arbejde med optagelsen af en filmrække om Norges natur og dyreverden. Det er den norske stat, der har sørget for disse filmoptagelser, der har bundet 10 profes-

sionelle fotografer i en halv snes år. Det vil som bekendt svare til, at en fotograf skulle arbejde i 100 år for at løse denne opgave. Opgaven i Grønland er vel af noget lignende størrelsesorden.

Jeg mener, at befolkningen i Danmark har ret til at lære hele riget at kende. Og farvefilmen er jo her det eneste virkeligt brugbare medium. Uanset at mange her nede fra hvert år rejser til Grønland, er det jo fortsat sådan og vil vel altid være det, at hovedparten af befolkningen aldrig kan besøge Grønland, endsige danne sig et indtryk af hele det vældige land. Hvordan skal interessen for og kærligheden til Grønland fastholdes og eventuelt udbygges, hvis Grønland fortsat skal være et fjernt og fremmed begreb.

Og hvad nu grønlænderen selv angår, ja så er landets natur og udstrækning som nævnt årsag til, at langt de fleste grønlændere må leve nok så isoleret og i hvert tilfælde uden virkeligt kendskab til hele deres landsdel. Tror man dog ikke, at skabelsen af et filmværk, der lader grønlænderne stifte bekendtskab med hele det vældige land, vil virke inspirerende og selvrespektskabende i Grønland. Det er jo dette land, grønlændernes forfædre mestrede. Måske kunne bekendtskabet med det stimulere grønlænderne i kampen for at mestre også nutidens vanskeligheder.

Der er i disse år blevet talt meget Grønlands økonomi, om erhvervsmuligheder og også om turisme. Efter min mening er det helt givet, at Grønlands natur og dyreliv, ødemarkerne og indlandsisen, søerne og de vældige fjorde vil kunne kalde turister i stort tal til Grønland og give grundlag for et virkeligt turisterhverv af økonomisk betydning.

Mange ting skal naturligvis være i orden, for at en turiststrøm kan modtages. Det siger sig selv. Men først og sidst må man vel selv gøre opmærksom på ude i verden, hvad Grønland rummer og kan byde på. Her vil en grønlandsk filmrække af format være et udslagsgivende blikfang.

Jeg kunne have lyst til at spørge grønlandsministeren, kulturministeren og de grønlandske folketingsmænd, hvad de mener om denne ide. Vil man afvise den som utopi, eller vil man erkende, at der foreligger en national opgave, som vi må have løst.